

SPALIS

Spalio mėnesio tema – „DARŽOVIŲ IR VAISIŲ KRAITĖ“.

Spalio mėnesio veiklos:

- Sodo daržo derlius. Mokausi sverti.
- Skęsta ar plūduriuoja?
- Vaisiai ir citrinų sultys.
- Stebuklingas mandarinas.

„SODO DARŽO DERLIUS. MOKAUSI SVERTI“

„Skruzdėliukų“ grupės vaikai (2-3 metai) pokalbio metu mėgino spėti kas sunkesnis vaikas ar suaugęs žmogus. Mokytoja pakėlė vaiką, o vaikai mokytojos pakelti negalėjo. Taip išsiaiškino kas sunkesnis. Klabėjome, kad žmogaus svorį galime sužinoti jį pasvėrus svarstyklėmis. O ką dar galima sverti svarstyklėmis? Daržoves ir vaisius. Vaikai palygino kuo skiriasi mūsų turimos elektroninės, mechaninės ir pakabinamos svarstyklės. „Skruzdėliukai“ svėrė vaisius ir daržoves. Vaisių turėjome 2 kg, o daržovių 6 kg. Prisiminė jų pavadinimus bei spalvas (bananas geltonas, pomidoras raudonas ir t.t.).

Kuomet svėrė kiekvieną daržovę ar vaisių atskirai, vaikai spėjo, kad cukinija svers daugiausiai. Spėjimas pasitvirtino, cukinija svėrė daugiausiai, ir buvo pati didžiausia mūsų daržovių pintinėje. Labiausiai vaikams patiko sverti elektroninėmis svarstyklėmis, mat iš karto rodė kiek daržovė ar vaisius sveria.

Vėliau ikimokyklinukai skaičiavo kiek turi morkų, kopūstų, paprikų, obuolių, bananų, mandarinų ir kt. daržovių bei vaisių. Pateiktose užduotėse vaikai skaičiavo kiek yra kopūstų, kiek kiškių (visiems kiškiams kopūstų užteko). Mokėsi įžvelgti, kad ant vienos obels kabo vienas obuolys-mažai, o ant kitos obels kabo daug obuolių.

„SKĘSTA AR PLŪDURIUOJA?“

Grupėje turėjome dvi pintines. Vienoje – daržovės, kitoje – vaisiai. Pasiūliau vaikams atlikti eksperimentą ir pažiūrėti kurios daržovės ar vaisiai skęsta vandenyje, o kurios plūduriuoja.

Ikimokyklinukai spėjo, jog visos pasirinktos daržovės ir vaisiai skęs vandenyje. Į dubenėlį su vandeniu vaikai dėjo daržoves ir vaisius, stebėjo, kurie plūduriuoja, o kurie skęsta.

Spėjimas pasitvirtino tik iš dalies, nes vandenyje plūduriavo agurkas, obuolys ir kriaušė. Paaiškinau vaikams kodėl taip yra. Įvairių daržovių ir vaisių svoris skirtingas. Vieni iš jų yra pilnaviduriai, o kiti tuščiaviduriai. Visa tai lemia, ar jie vandenyje plūduriuoja, ar skęsta.

Po eksperimento vaikai domėjosi grupėje esančiais daržovių ir vaisių plakatais, muliažais, kartojo pažįstamų daržovių ir vaisių pavadinimus. Vėliau pasirinko norimus daržovių ar vaisių spalvinimo piešinius ir liejo guašu.

Sekančią dieną vėl prisiminėme daržovių ir vaisių pavadinimus, skaičiavome, kartojome spalvų pavadinimus. Gaminome daržovių ir vaisių atspaudus. Vaikai pastebėjo, jog dažniausiai rinkosi gaminti kriaušės atspaudą, suskaičiavo kiek jų gavosi – 5. Surengėme parodėlę tėveliams.

Spontaniška veikla. Nudažytas daržoves ir vaisius palikome džiūti. Po 4 valandų pažiūrėjome, tačiau daržovės bei vaisiai buvo dar drėgni. Kitą rytą vaikai pastebėjo, jog dažai ant perpjautų daržovių ir vaisių yra išdžiūvę. Hipotezė pasitvirtino ir vaikai atspėjo, kad dažai ant šlapių vaisių visgi išdžius.

Žaidėme žaidimus „Atspėk, kas dėžėje?“ ir „Surask antrą pusę“. Vaikai visi vienbalsiai sakė, kad žaidimas „Atspėk, kas dėžėje?“ jiems patiko labiau.

Smagu, kad vaikai mokosi įsivertinti savo darbą ne tik veiklos, bet ir žaidimų metu. Naudojant nykščio metodą, vaikai rodė kaip jiems sekėsi, kas patiko.

„VAISIAI IR CITRINŲ SULTYS“

Kokius pažįstate vaisius? Ar vaisius valgyti sveika? Ar sveika gerti vaisių sultis?..

Vaikai susipažino su maisto pasirinkimo piramide ir sužinojo, kad vaisius valgyti reikia kiekvieną dieną, vaisiai ar jų sultys ne tik skanu, bet ir sveika.

Po pokalbio „Skruzdėliukų“ grupės vaikai (2-3 metai) skaičiavo kiek kokių vaisių turi pintinėje, prisiminė kokių jie spalvų. Mokytoja perpjovė obuolį į dvi dalis ir vaikų paklausė kaip jie mano kas nutiks perpjautam obuoliui jį kuriam laikui palikus ant stalo. Grupėje buvo visiška tyla, vaikai svarstė ir labai norėjo atspėti kas

gi nutiks obuoliukui. Drąsiai reiškė savo nuomonę ir sakė, jog nežino. Po muzikinės veiklos jokių didesnių pakitimų vaikai nepastebėjome, nes obuolys patamsėjo labai nežymiai.

Eksperimentavome toliau. Vaikai spėjo kurios sultys bus saldžios, o kurios rūgščios. „Skruzdėliukai“ teigė, kad citrinų sultys bus rūgščios, o obuolių – saldžios. Su rankine sulčiaspaude išsispaudėme obuolių ir citrinų sulčių. Paragavome. Vaikų spėjimas pasitvirtino 100%. Ikimokyklinukai sakė, kad obuolių sultys yra saldžios ir skanios, o citrinų tik skanios, tačiau rūgščios. Vėliau vaikai vienas vaisių puseles apšlakstė citrinų sultimis, o kitų ne. Sudėjo į dvi lėkštes ir kuriam laikui paliko ant palangės. Spėjo, kad perpjautiems vaisiams nieko nenutiks ir jie nepasikeis. Po pietų miego stebėjo vaisius. Nepasikeitė obuoliai, kurie buvo apšlakstyti citrinų sultimis, jie liko šviesios spalvos, o kiti vaisiai pakeitė spalvą, parudavo. Net obuolių sultys pasidarė rudos spalvos, o citrinų sultys spalvos nepakeitė. Diskutavome, kodėl taip nutiko. „Skruzdėliukų“ spėjimas pasitvirtino tik iš dalies, spalvos nepakeitė tik obuolio puselės, nes jos buvo apšlakstytos citrinų sultimis.

„STEBUKLINGAS MANDARINAS“

Eksperimentą pradėjome klausimais: Koks čia vaisius? Mandarinas. Kokios jis spalvos? Oranžinės. Kiek turime mandarinų? Tris. Kuo jie skiriasi? Vienas didelis, kitas mažesnis, o trečias dar mažesnis.

Vaikai svėrė mandarinus ir stebėjo ar didžiausias svers daugiausiai, o mažiausias – mažiausiai. Spėjimas pasitvirtino! Didžiausias mandarinas svėrė daugiausiai.

Pasirinkome didelį ir mažą mandarinus, mažą nulupome. Vaikai spėjo ar mandarinai skęs dubenyje su vandeniu, ar plūduriuos. Du vaikai spėjo, kad nenuluptas mandarinas plūduriuos vandens paviršiuje, o 8 vaikai spėjo, kad skęs. Taip pat „Skruzdėliukai“ spėjo, kad nuluptas mandarinas dubenyje su vandeniu nuskęs. Vaikai sudėjo mandarinus į atskirus permatomus indus, pripylė vandens ir stebėjo kas bus.

Atlikus bandymą paaiškėjo, kad nenuluptas mandarinas plūduriuoja vandens paviršiuje, o nuluptas skęsta.

Išsiaiškinome kodėl taip nutiko... Vaikų spėjimas pasitvirtino iš dalies.

Spontaniška vaikų veikla – buvo labai smagu į kibirėlį su vandeniu ir mandarinais sudėti nulupto mandarino žieveles. Jos taip pat plūduriavo vandens paviršiuje.

Ikimokyklinio ugdymo mokytoja Rasa Juknevičienė.